

Sak nr 03/10

7. juni 2010 har Nasjonal nemnd for overdragelse av spesialistpraksis avsagt slik

AVGJØRELSE

Nemndas sammensetning: Nils Grytten
Truls Disen
Arve Kristiansen

Parter: (fratredende part)

(tiltredende part)

I. INNLEDNING

Saken gjelder uenighet om vederlag i forbindelse med overdragelse av spesialistpraksis innen psykiatri og skal behandles etter reglene i rammeavtale mellom De regionale helseforetak og Legeforeningen om avtalepraksis for spesialister pkt 11.1.

har som følge av sykdom/uførhet sagt opp sin avtale for drift av spesialistpraksis innen psykiatri. er tildelt hjemmelen. har krevd overdratt sin praksis til som følge av dette. Partene har imidlertid ikke blitt enige om overdragelsesbetingelsene og har bedt om dette fastsettes av nasjonal nemnd for overdragelse av spesialistpraksis i medhold av rammeavtalen pkt 11.1 fjerde ledd.

Begge parter har bedt om at nemnda avgjør saken på grunnlag av skriftlig behandling.

Sentralstyret i Legeforeningen har gitt retningslinjer som gjelder for nemndsbehandling ved overdragelse av privat spesialistpraksis med driftsavtale. Nemnda har lagt disse, samt voldgiftslovens bestemmelser til grunn for sitt arbeid med saken.

Partene har fri rådighet over sakens gjenstand og nemnda kan således ikke treffe en avgjørelse som går utenfor partenes påstander.

Basert på innsendte redegjørelser og dokumenter har nemnda kommet frem til en enstemmig avgjørelse.

II. NÆRMERE OM SAKENS FAKTUM

Type praksis

Den aktuelle praksis er en solopraksis innen fagområdet psykiatri med 100 % driftstilskuddsavtale med Helse Sør-Øst RHF.

Fratredende lege har inntil de senere år hatt driftstilskuddsklasse III, siden 2006 klasse II, mens tiltredende lege skal drive videre i klasse I.

Fratredende har hatt et driftsselskap ” ”, som har driftet praksisen. Det vil si at inntektene fra legevirkomheten er ført på legen, mens kostnadene er ført på driftselskapets side. har også andre virksomheter enn legevirkomheten.

Lokaler, beliggenhet

Praksisen er beliggende i sentrum. Leieavtalen er med Samlet er det 56,6 m² inkl fellesarealer, beliggende i byggets første etasje. Årsleien pt er på ca 65 000,-. Lokalet består av gang, venteværelse og legekontor.

Det er parkeringsforhold og nærhet til offentlig kommunikasjon like i nærheter. Funksjonshemmede har tilgang.

Selve kontoret er i mur, sol- og innsynsskjermet. Bygget er fra 1965, men kontoret som praksisen utøves fra ble pusset opp i 2005.

Personell

Det medfølger ikke personell ved overdragelsen.

Systemer i praksisen

Journalssystemet er Psychbase og har vært elektronisk siden 2005.

Utstyr/inventar

Kontoret er fullt utstyrt med kontormøblement og annet inventar, herunder arkivskap, hylle, kontormøbler, venteromsmøbler mv. Videre medfølger nødvendige kontormaskiner så som kopimaskin, makulator, PC, diktafoner mv.

Pasientgrunnlag

I følge fratredende lege har hovedvekten av behandlingen bygget på et psykoterapeutisk/biologisk/kognitivt behandlingsperspektiv. Fratredende og tiltredende lege er noe uenige om pasientsammensetningen i praksisen, der tiltredende lege har angitt at fratredende har drevet en nevropsykiatrisk praksis med vekt på behandling av ADHD-pasienter. Fratredende har opplyst at han har hatt en praksis med alle typer pasienter, men med innslag av voksne med ADHD. Disse skal imidlertid ha avsluttet sin behandling i praksisen etter at fratredende hadde sykefravær og praksisen ble dekket opp av annen psykiater.

Økonomiske forhold

Fratredende lege har drevet sin praksis gjennom et aksjeselskap som også har hatt annen virksomhet. I 2006 var bruttoinntekten, relatert til praksisen 2 050 000,-. I 2007 kr 1 840 000, i 2008 kr 1 965 000,-. De siste årene har praksisen delvis vært ivaretatt ved vikar. Kostnadene ved driften har vært dekket av . Nemnda finner det ikke nødvendig å gå nærmere inn på tallgrunnlaget i det dette uansett vil gi liten veiledning i forhold til tiltredende leges forhold. Tiltredende lege skal arbeide uten hjelpepersonale og har fått tilbud om lavere driftstilskuddsklasse enn det som gjelder for fratredende.

Kontinuitet/fravær

Fratredende lege startet opp i praksisen i september 1992. Fra og med 1996 fikk han driftsavtale. Praksisen har vært drevet fullt av frem til 1.1.2009 hvor han ble syk. Det har i dette tidsrom ikke vært fravær som kan sies å påvirket kontinuiteten i nevneverdig grad. Etter at ble syk hjalp helseforetaket til med å finne frem til vikar. Vikaren har imidlertid kun arbeidet i 50 % i praksisen.

III. PARTENES KRAV/ANFØRSLER

Fratredende part, , har i korthet anført følgende:

Fratredende lege overdrar en ferdig opparbeidet praksis, et "going concern", som er klart til å ta i mot pasienter fra første dag. Det er bygget opp av og drevet kontinuerlig av fratredende lege frem til hans sykdom i 2009. Om en betegner dette som goodwill, gründergodtgjørelse, eller annet er uviktig. Realiteten er at uten fratredende lege og dennes kontinuerlige funksjon fra oppstart og frem til nå, ville verken praksisen eller driftstilskuddet til nevnte eksistert på dette stedet nå.

Beliggenheten midt i sentrum med tilrettelagte kontorfasiliteter og relativt nyoppussede lokaler er et aktivum. Husleieavtalen kan overtas av tiltredende part.

Det er overfor nemnda angitt at vederlaget for praksisen skal settes til kr 300 000,- fordelt på 50 000,- for inventar og 250 000,- som opparbeidet praksis.

Tiltredende part, har i korthet anført:

Privatpraksis i psykiatri er annerledes enn andre spesialiteter. Pasienten er mer knyttet til psykiaterne og slutter ofte når psykiateren slutter.

Fratredende lege har drevet en praksis med mange ADHD pasienter. I forbindelse med fratredende leges sykdom ble mange av disse overført til ADHD-poliklinikken. Det er derfor lite igjen av hjemmelshavers opprinnelige praksis og pasientgrunnlag. Dette bekreftes av nåværende vikar som mener at bare 10 % av opprinnelig pasientgrunnlag er tilbake. Tiltredende lege må nærmest selv bygge en ny psykiatripraksis i .

Det er ellers vanskelig å fastlegge markedsprisen for en spesialistpraksis i psykiatri fordi de er så forskjellige. Sammenlignet med annen overdragelse som nemnda nylig avsa avgjørelse i, så er nevnte langt bedre på pasientgrunnlag, kontinuitet, kontor/inventar og ligger bedre til rette i fremfor den meget sterke konkurransen det er mellom psykiatripraksiser i .

Vederlaget bør settes til 10 % av det praksisen i ble verdsatt til, da kun 10 % av pasientgrunnlaget er tilbake. Det innebærer at vederlaget for opparbeidet praksis i denne sak bør settes til kr 17 000,- med tillegg av utstyr/inventar som foreslås satt til 20 000,-, samlet kr 37 000;-.

IV. NEMNDAS SYN PÅ SAKEN

Nemnda skal med bindende virkning for partene fastsette en samlet pris for utstyr og vederlag for opparbeidet praksis.

Hva gjelder *utstyr/inventar* er det åpenbart at verdien av slikt vil være lav i en psykiatripraksis, sammenlignet med forholdene i de fleste somatiske spesialistpraksiser. Behovet for spesialisert undersøkelsesutstyr vil normalt være klart mindre i en psykiatripraksis.

Det er i aktuelle sak ikke foretatt noen taksering av det utstyr og inventar som medfølger. Det er heller ikke gitt opplysninger om nypriser, innkjøpsår mv. Derimot er det fra fratredende lege fremlagt en del fotos der også en får en gjengivelse av utstyr og inventar.

Nemndas avgjørelse må i et slikt perspektiv nødvendigvis baseres på et utstrakt skjønn.

Vederlaget for utstyr/inventar settes etter dette til kr 25 000,-.

Opparbeidet praksis

Hva gjelder ”*opparbeidet praksis*” vil nemnda innledningsvis bemerke at selve driftstilskuddshjemmelen (avtalen) ikke er gjenstand for overdragelse, denne tildeles av det regionale helseforetaket gjennom et forvaltingsvedtak etter forutgående utlysning.

Vurderingen av ”*opparbeidet praksis*” skal heller ikke baseres på rent forretningsøkonomiske kriterier og er ikke sammenfallende med forretningsbegrepet ”goodwill” slik det tradisjonelt kjennes fra andre områder.

Nemndas oppgave vil være å søke å finne merverdien som tiltredende lege får ved at han overtar en opparbeidet praksis, fremfor å starte praksis uten slikt grunnlag. Subjektive forutsetninger hos hver av partene kan ikke tillegges vekt i vurderingen.

Forutsetningen er at det skal foretas en skjønnsmessig, objektiv vurdering av praksisens verdi og nemnda viser særlig til rammeavtalens pkt 11.1, kommentarer til denne samt retningslinjene som er vedtatt av sentralstyret i Legeforeningen.

Videre skal avgjørelsen skal baseres på en helhetsvurdering hvor en bl. a. vektlegger følgende relevante kriterier:

- Kontinuitet
- Type praksis (gruppe- eller solo)
- Kontorrutiner
- Opplært personell
- Attraktivitet/ beliggenhet
- Omsetning
- Pasientgrunnlag
- Samarbeidsavtaler
- Systemer i praksisen (eks journalsystem)
- Husleieavtaler og andre leieavtaler

Den innbyrdes og nærmere vektning av kriteriene er ikke angitt i retningslinjene, men er overlatt til nemnda å avgjøre ut fra det konkrete saksforhold. Det vil også være grunnlag for å vektlegge andre, relevante kriterier dersom saken skulle gi slik foranledning.

Nemnda er i sin vurdering bevisst på at regelverket og retningslinjene søker å balansere mellom fratredende leges rettmessige behov for et økonomisk oppgjør for overdragelse av opparbeidede verdier i sin praksis, mot rekrutteringshensyn og ønsket om at den best kvalifiserte lege skal gis mulighet til å starte opp i en praksis.

Nemndas klare inntrykk er at . har stått for en veldrevet solopraksis innen sitt fagområde som har blitt satt pris på både av pasienter og henvisende instanser.

Det har tidligere vært hjelpepersonell tilknyttet praksisen, men dette vil ikke få noen betydning for nemndas avgjørelse all den tid dette ikke videreføres til tiltredende lege. Uansett skal tiltredende lege basere sin drift på driftsavtale i klasse I, slik at det heller ikke vil være økonomisk grunnlag for å videreføre noe ansettelsesforhold for sekretæren.

Lokalene som praksisen har vært drevet i, har en standard og innretning som muliggjør at det fortsatt drives psykiatrivirksomhet der fra første virkedag hos tiltredende lege. Nemnda anser at leienivået, vurdert ut fra størrelse og standard er som forventet. Leieavtalen kan etter det opplyste overføres til den nye legen.

Nemnda anser at verdien av opparbeidet pasientgrunnlag vil måtte tillegges mindre betydning i en psykiatripraksis enn innenfor andre spesialiteter. Årsaken til dette ligger både i at etterspørselen etter slike tjenester antas å være større enn markedet tilbyr samt at det faglig sett er forbundet med visse utfordringer å videreføre behandlingen av pasienter som har påbegynt et behandlingsopplegg hos annen spesialist. Som påpekt av tiltredende lege, er det også sannsynlig at en del pasienter ikke uten videre ønsker å bli fulgt opp av annen psykiater enn de har vært vant med.

Til tross for at nemnda legger mindre vekt på opparbeidet pasientgrunnlag enn i andre spesialiteter, finner nemnda ikke å kunne være enig med tiltredende lege at det vil være naturlig å fastsette vederlaget til kun 10 % av praksisen i

Uansett skal nemndas avgjørelse baseres på et overordnet skjønn og ikke foregå ved en ”matematisk” tilnærming. Det er også, slik ovenfor redegjort for, flere andre faktorer enn pasientgrunnlaget alene som vil være avgjørende for en praksis’ verdi.

Som følge av fratredende leges fravær det siste ca halvannet år og vikar kun i 50 % av tiden, er det stor sannsynlighet for at praksisen har lidd under dette. Selv om dette naturligvis ikke er forhold som kan lastes fratredende lege personlig, er det omstendigheter som nemnda må ta i betraktning når praksisens verdi skal søkes fastlagt.

Aktiviteten og omsetningen i praksisen var høy når fratredende lege selv arbeidet der, men vært noe dalende etter at praksisen ble drevet av vikar.

Nemnda finner det lite trolig at tiltredende lege vil lide under sterk konkurranse i sin drift. Nemnda har et klart inntrykk av at etterspørselen etter psykiatriske tjenester er langt større enn tilbudet og kan ikke se at det forhold at det er andre psykiatere i skal trekke ned verdien. Uansett vil driftsavtale være et konkurransefortrinn overfor spesialister som driver sin praksis uten slik avtale, ved at avtalespesialisten har refusjonsrett og kan basere sin drift på langt lavere egenbetaling enn helprivate spesialister.

Nemnda har tidligere behandlet tre saker innenfor fagområdet psykiatri. I den første saken ble vederlaget fastsatt til kr 250 000,-. Den var spesiell, bl. a. lå den i en etablert gruppepraksis. I sak nr 2 ble vederlaget fastsatt til kr 160 000,-. I den saken var omsetningen om lag som i denne sak, men også der var, som i denne saken, diskontinuitet. I den tredje saken, nylig avsagt, som gjaldt psykiatripraksis i nabokommune til aktuelle, ble vederlaget fastsatt til kr 170 000,-.

I alle refererte saker er det, som i aktuelle, slik at tiltredende lege vil få driftsavtale i klasse I, hvilket også er det vanlige i psykiatripraksiser.

Nemnda finner ikke å kunne vektlegge at tiltredende lege mister 20 % driftsavtale han allerede har som følge av tildelingen av hjemmelen etter . Dette er subjektive forhold

hos partene som etter nemndas vurdering er verdifastsettelsen av spesialistpraksisen som sådan uvedkommende.

Etter en avveining av de relevante momenter som etter retningslinjene skal vektlegges og sett hen til tidligere nemndspraksis innen fagområdet, har nemnda etter en konkret vurdering kommet til at verdien av opparbeidet praksis i denne saken skal settes til kr 150 000,-. Dette er noe lavere enn tidligere omtalt og nylig avsagt avgjørelse for psykiatripraksis i nabokommune. Nemnda har vektlagt at kontinuiteten er dårligere i nærværende sak samt at lokalene er en del mindre.

Samlet blir vederlaget inklusive inventar/utstyr, kr 175 000,-.

I henhold til retningslinjene skal nemnda fastsette en oppfyllelsesfrist. Denne settes til 1. juli 2010 i samsvar med tidspunktet for når driftstilskuddet overføres til tiltredende part.

Omkostningene med nemndsbehandlingen dekkes med en halvpart av hver part.

Avgjørelsen er på alle punkter enstemmig.

V. SLUTNING

1. Vederlaget for psykiatripraksis fastsettes til kr 175 000- -
kroneretthundreogsyttifemtusen -
2. Oppfyllelsesfristen settes til 1. juli 2010
3. Partene betaler in solidum – en for begge og begge for en – nemndas omkostninger etter oppgave

Ålesund/Bergen/Harstad, 7. juni 2010

(sign.)

Truls Disen

Nils Grytten

(sign.)

Arve Kristiansen